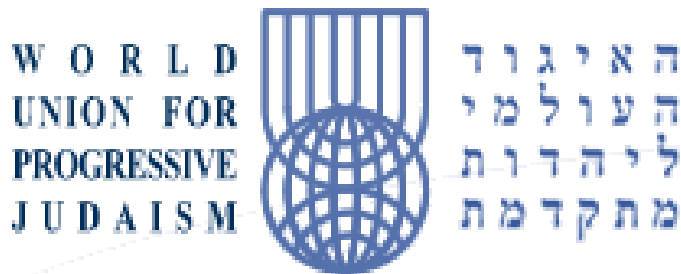

5774

Torah from Around the World

אם אין קמה אין תורה ואם אין תורה אין קמה
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.*
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)

Sjabbat 12 oktober 2013 / 8 chesjwan 5774: Lech Lecha, Beresjiet [Genesis] 12:1-17:27
Tanach blz. 22-30
Haftara: Jesjaja 40:27-41:16
Tanach: blz. 867-869

Commentaar: Rabbijn Jeffrey Kamins, Emanuel Synagoge, Sydney, Australië.

Vertaler: Rachel Reedijk

[Het Engelse origineel](#)

Lech Lecha

„Lech lecha“, trek op, luidt de oproep van God aan Awram, en daarmee begint een reis die, om Neil Armstrong duizenden jaren later te parafraseren, „een kleine stap [was] voor een mens, maar een reusachtige sprong voor de mensheid.“ In nog sterkere mate dan het geval was bij de verovering van de ruimte en de landing op de maan door de mens heeft de reis van Awraham Avinoe, Abraham onze voorvader, de gang van zaken in de menselijke geschiedenis beïnvloed. Aan Awraham ontlene wij het inzicht, niet alleen dat er één God is in het universum, maar dat wij mensen een directe relatie met God hebben, een relatie die ons ertoe verplicht gerechtigheid en compassie te betrachten. Veel zaken die wij nu heel vanzelfsprekend vinden, en die in de hele samenleving aanvaard zijn (ook christenen en moslims zien Awraham als hun spirituele bron), zijn te herleiden tot de eerste stap van deze reis naar „het land dat Ik je tonen zal.“ Duizenden jaren later daagt Awraham’s reis ons uit

om te overwegen hoe wij, zijn afstammelingen, gestalte willen geven aan onze verbondsrelatie met God.

Om voort te gaan in Awraham's voetstappen, moeten we begrijpen wie deze Awraham is, die dit verbond met God smeedt, en wat de essentie van dit covenant is. Als we Awraham in de Tora tegenkomen, is hij reeds in de zeventig. Hij is een man die vrede en compromissen kan sluiten, bijvoorbeeld als hij het land verdeelt tussen hemzelf en zijn neef Lot (Beresjiet 13:1-13), en hij kan moedig zijn en in actie komen, bijvoorbeeld als hij tijdens een oorlog gegijzelde gevangenen weet los te krijgen (Beresjiet 14:13-16). Andere verhalen die over hem worden verteld in de volgende sidra, tonen zijn mededogen, zijn streven naar gerechtigheid en zijn overvloedig geloof. Een bekende *midrasj* zal later suggereren dat hij als jongeman de afgodenbeelden van zijn vader stuk gooide om te laten zien dat volgens de joodse geloofsprincipes God één, uniek, en ondeelbaar is en geen stoffelijke vorm heeft (Beresjiet Rabbah 38:13). Awraham wordt inderdaad in alle monotheïstische tradities aangemerkt als de eerste die leerde dat er één God is. Sinds Awraham kenmerkt de relatie van het joodse volk met God zich door een verbond.

Deze verbondsrelatie met God ontwikkelt zich voortdurend in de loop der tijd. Onze traditie spreekt van een „patriarchaal verbond” en een „nationaal verbond”. Het patriarchale verbond [verbond met de aartsvaders, red.] wordt beschreven in het boek Beresjiet [Genesis]. Het gaat over Gods belofte aan onze voorvaders Awraham, Jitschak en Jaäkov - God zal hun nakomelingen schenken, en hen maken tot een volk, dat het land (Israël) zal erven. In ruil daarvoor verplichten hun mannelijke afstammelingen zich tot de brit mila, het verbond van de besnijdenis, waartoe zij aan het eind van deze sidra de opdracht krijgen, en waarin Awram zijn nieuwe naam Awraham krijgt.

Het nationale verbond wordt beschreven in de overige vier boeken van de Tora. Daarin zegt God het land Israël toe aan het volk Israël, op voorwaarde dat wij ons zullen houden aan de mitswot die gedetailleerd in de Tora beschreven staan. In de na-Bijbelse tijd heeft de rabbijnse traditie deze mitswot geïnterpreteerd en geïnterpreteerd aan de hand van de halacha, de weg die wij joden bewandelen. In de laatste paar honderd jaar, na de Verlichting en de Emancipatie, de Sjoa en de oprichting van de Staat Israël, hebben joden moeten worstelen met de vraag hoe trouw te blijven aan de reis die 4000 jaar terug door onze voorvader in gang is gezet.

In de 21ste eeuw is de grote vraag die voor ons ligt hoe wij joden ons met God kunnen verbinden en hoe wij het nationale verbond zowel gestand kunnen doen als verder ontwikkelen, en daarbij hoort ook onze relatie met Israël. Hoewel sommigen in ons volk zich zeker voelen over het Verbond en hun plaats daarbinnen, zijn er veel meer joden die ermee worstelen en verlangen naar een plek binnen de traditie, naar een rijk leven vervuld van context en betekenis. Hoe begrijpen of ervaren wij God? Hoe kunnen wij gerechtigheid en compassie nastreven als deze zo vaak met elkaar op gespannen voet staan? Het waren de vroege rabbijnen die de condities van het Verbond hebben uitgewerkt, maar wordt dit ook van ons verwacht? Er zijn te veel inzichten over God, het Verbond en Israël om deze vragen in dit korte commentaar te kunnen beantwoorden. Beter is het als deze onderwerpen op tafel komen om ze ronduit, redelijk, duidelijk en weloverwogen te bespreken.

Awraham zelf, zoals wij hem kennen uit de overgeleverde traditie, stelt de criteria vast voor deze discussie. In onze sidra wordt Awraham een „Hebreeër” genoemd, hij is degene die van de andere zijde van de rivier komt (en die bij wijze van spreken een nieuwe weg in sloeg). Voordat wij joden werden, kinderen van Israël, waren wij Hebreeërs („overstekers”). In zijn tijd was het Abraham die bereid was om het vertrouwde referentiekader achter zich te laten. Wie van ons zou bereid zijn om zijn land, geboorteplaats en thuisbasis te verlaten om een ideaal na te jagen dat in strijd is met alles waarin de omringende samenleving gelooft? Toch is het misschien juist deze wijze van geloven en in actie komen, zoals Awraham dat duizenden jaren geleden heeft laten zien, die wij nodig hebben om ernaar te streven onze verbondsrelatie met God te van een nieuw perspectief te voorzien.